

Poslanci schválili novelu zákona o sociálně právní ochraně dětí

Poslanecká sněmovna schválila novelu zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Nová právní norma by měla vejít v účinnost v 1. polovině roku 2006.

Současný zákon o sociálně-právní ochraně dětí platí více než čtyři roky. Novela obsahuje změny, které **celý systém zefektivní a zkvalitní sociálně-právní ochranu dětí**. Zároveň by měla přispět k prohloubení plnění závazků, které pro ČR vyplývají z mezinárodních smluv týkajících se sociálně-právní ochrany dětí, především z Úmluvy o právech dítěte a Úmluvy o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení.

Základním cílem nové právní úpravy je podpora všech forem náhradní péče o děti, které jim umožní vyrůstat v prostředí co nejvíce podobném prostředí rodinnému.

Mezi hlavní oblasti, na které se novela zákona zaměřuje, patří prevence případů, kdy je narušen příznivý vývoj dítěte, opatření na ochranu dětí, které se ocitly v krizových situacích, zprostředkování osvojení a pěstounské péče, sledování vývoje dětí žijících v náhradní rodinné péči nebo v ústavních zařízeních, ochrana dětí před sociopatologickými jevy, pravidla pro spolupráci se zahraničím ve věcech sociálně-právní ochrany dětí a podmínky, za kterých mohou nestátní organizace působit v oblasti sociálně-právní ochrany dětí.

Nová právní úprava má mimo jiné **posílit práci s biologickou rodinou a snažit se dítěti zachovat rodinné prostředí**.

Novela pamatuje i na děti, které žijí v zařízeních pro výkon ústavní výchovy. Podle nové právní úpravy budou muset orgány sociálně-právní ochrany pravidelně spolupracovat s rodiči těchto dětí i po jejich odebrání z rodiny. Toto opatření by mělo především řešit sociální situaci rodiny a umožnit tak dítěti jeho návrat domů. Návrh vychází ze zásady, že **primárním zájmem dítěte je žít s vlastními rodiči, popř. blízkými osobami**.

Novela se také zaměřuje na **posílení kvalitní úrovně odborné přípravy žadatelů o osvojení nebo svěření dítěte do pěstounské péče**, tedy na přijetí dítěte do rodiny. Žadatelé musí být lépe připraveni na situace, kdy mají určité skupiny dětí (např. skupiny dětí jiného etnika, se zdravotními komplikacemi či výchovnými problémy) speciální potřeby. Nová právní úprava zároveň klade důraz na vyhledávání žadatelů speciálně pro tyto skupiny dětí. To by mohlo postupně snížit počet dětí žijících v ústavní péči.

Další změny se týkají pověřených osob, které mohou poskytovat sociálně-právní ochranu. Praktické zkušenosti ukázaly, že lidé, kteří přicházejí do přímého kontaktu s dětmi, kterým sociálně-právní ochrana náleží, tedy i s dětmi zanedbávanými, týranými či zneužívanými, musí být schopni posoudit nebezpečí, které dítěti hrozí, a včas mu zajistit potřebnou odbornou pomoc (případně zajistit jeho bezpečí). **Proto je nezbytné, aby tyto osoby měly příslušné odborné vzdělání, případně praxi**. Novela zákona nadále počítá s tím, že pověřené subjekty budou mít oprávnění vyhledávat vhodné děti pro náhradní rodinnou péči a vhodné zájemce, kteří se chtějí stát pěstouny či osvojiteli.

Informace o těchto dětech a zájemcích pak budou oznamovat obecním úřadům obcí s rozšířenou působností. Zejména u dětí, které jsou obtížně umístitelné do náhradní rodinné péče, se taková praxe v minulosti osvědčila.

Samostatnou část v rámci novely zákona tvoří změny týkající se zařízení sociálně-právní ochrany. Ke změnám musí dojít především u zařízení určených dětem, které vyžadují okamžitou pomoc. Podle dosud platné novely zákona o rodině (účinná od 1. 7. 2002) je možné umístit do těchto zařízení děti, které měly být umístěny do ústavní výchovy. Pokud by nebyly zakotveny podrobnější podmínky pro provoz a vybavení těchto zařízení, mohlo by to znamenat provozní komplikace. Stávající právní úprava nepočítala s tím, že děti budou v těchto zařízeních dlouhodobě pobývat. Vzhledem k možnosti dlouhodobějšího pobytu dítěte v zařízení se novelou navrhuje zavedení státního příspěvku pro zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, který přispěje ke krytí nákladů tohoto zařízení a tím i k zajištění kvalitní péče o děti. Kromě toho se také v návrhu novely stanoví povinnost rodičů podílet se na úhradě nákladů spojených s pobytem dítěte v tomto zařízení.

Novela zákona je v souladu s Ústavou a Listinou základních práv a svobod a respektuje závazky vyplývající pro Českou republiku z ratifikovaných mezinárodních smluv. Nová právní úprava je také **v souladu s mezinárodními smlouvami**, kterými je Česká republika vázána, zejména s **Úmluvou o právech dítěte** a s Úmluvou o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení.

Novelu musí ještě posoudit Senát a podepsat prezident.

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV, tel.: 221 922 359, e-mail: katerina.berankova@mpsv.cz

www.mpsv.cz, www.noviny-mpsv.cz

Ministerstvo práce a sociálních věcí vzniklo v roce 1990. Do jeho kompetence spadá sociální politika (problematika zdravotně postižených, sociální služby, sociální dávky, rodinná politika apod.), sociální pojištění (důchody, nemocenské, apod.), oblast zaměstnanosti (trh práce, podpora zaměstnanosti, zahraniční zaměstnanost apod.), pracovněprávní legislativa, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, rovnost žen a mužů, migrace a integrace cizinců, oblast čerpání finanční pomoci z ESF, atd. K 1. lednu 2005 činil počet systemizovaných pracovních míst v celém resortu práce a sociálních věcí 18 194. Mezi organizace, které MPSV metodicky řídí, patří úřady práce, Česká správa sociálního zabezpečení, Státní úřad inspekce práce, inspektoráty práce, Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. MPSV přímo spravuje pět ústavů sociální péče - DÚSP Tlokov, ÚSP Zbůch, ÚSP Brno-Chrlice, ÚSP Brno-Královo Pole a ÚSP Hrabyně. Mezi příspěvkové organizace v resortu patří Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, Institut výchovy bezpečnosti práce a Výzkumný ústav bezpečnosti práce.